

СЛОВО ВЧИТЕЛЯ

Василь КУЧЕР,
кандидат філологічних наук

Важливу педагогічну проблему взаєморозуміння між батьками та дітьми, взаємовідносин між членами родини висвітлює Анна Кузіна. Причому вона здійснює це з оригінальним підходом: через аналіз концепту «сім'я» в українських прислів'ях і приказках, де найширше та найглибше відтворено духовно-культурне життя народу, його побут, звичаї, ментальність і, зрозуміло, специфіка і тайни сімейно-родинного життя (моделі поведінки в родині, роль кожного члена сім'ї, їх цінності, ставлення до рідних).

Компаративний аналіз форми та змісту різновидів скорочення нової наукової термінології в англійській та українській мовах здійснює Діана Лисак. Важливість проблематики, на думку дослідниці, полягає в тому, що у зв'язку з науково-технічним прогресом динамічно розвиваються терміносистеми різних, насамперед природничих, наук. Це породжує тенденцію утворення нових слів шляхом скорочення існуючих. Потреба термінологічних скорочень обумовлена складністю багатьох слів і словосполучень, що впливає на ефективність їх застосування, а тому формує обґрунтоване прагнення до їх лаконічного формулювання через раціональне поєднання взаємопов'язаних за змістом слів.

Переклад фразеологічних одиниць, які містять у семантиці елемент кольороназви, зацікавив Марію Локоть. Вона виходить з того, що кольороназва — один із найдавніших пластів лексики — характеризується місткою семантичною структурою та великою стильовою активністю в художньому тексті. Саме кольороназви складають вагомий елемент мовної картини світу. Дослідниця робить висновки, що найкращим варіантом перекладу є віднайдений фразеологічний еквівалент й аналога, які мають найближче до оригіналу стилістичне й емоційне забарвлення.

Увага Оксани Луб'яницької спрямована на семантичну структуру концепту «добро» та на способи його лексичної репрезентації. Вона підкреслює, що специфіка національного способу мислення постає кризь призму споконвічних понять «віра», «правда», «добро», «воля» та інших. Саме ідея добра є вищою цінністю моральної свідомості, що актуалізує зіставне вивчення семантики одиниць концепту «добро» в українській та англійській мовах. Спільне для них — вказівка на людські чесноти, моральні устої, позитивні риси характеру людини, особливості поведінки та спілкування, а відмінне полягає в узагальненому характері англійських і конкретизованому — українських лексем. Все це тільки підкреслює універсальність людської мови.

Наталія Маслій характеризує лінгвопрагматичні особливості сленгових неологізмів соціальних мереж. Вона наголошує: динамічні суспільні зміни вимагають від мови відповідного лексичного реагування, яке породжує системи сленгу, неологізмів, ідіом, фразеологізмів, що являють собою зріз мовної культури й охоплюють по соціальній вертикалі і віковій горизонталі всі верстви населення. Заслугує уваги зроблений автором акцент: прагматика нового слова відрізняється від прагматики традиційної лексичної одиниці тим, що в лексичних інноваціях відбивається слід часу.

Лінгводидактичні аспекти використання категорії заперечення у навчанні англійської мови досліджує Ірина Пташнюк, яка стверджує, що категорія заперечення широко вживається у мовній системі, де допомагає пізнати особливості світосприйняття та мислення. Вона звертає увагу на засоби вираження заперечення й особливості їх вживання в іноземній мові у порівнянні з рідною мовою.

Валентина Путькало аналізує зовнішні фразеологічні одиниці як джерело національно-культурної інформації. Вона наголошує, що фразеологічна одиниця має складну семантичну структуру, включає в себе не тільки концептуальну, а й лінгвокультурну інформацію і завдяки цьому дає змогу відобразити культуру, історичне життя, соціально-економічний розвиток, ідеологію країни.

Висвітлюючи процес європейської інтернаціоналізації вищої освіти України, Вікторія Рудинець актуалізує проблему оновлення змісту університетської освіти у контексті її

входження до європейського освітньо-наукового простору та спроможність адекватно реагувати на глобалізаційні виклики сучасності, а також підкреслює важливість збереження національної ідентичності вітчизняної освітньої системи.

Зоряна Руднік характеризує прикметники, що позначають фізичну та мовну агресію в сучасній англійській мові. Дану форму висловлювання дослідниця означає як маніпулятивний прийом, здійснюваний за допомогою експліцитних та імпліцитних комунікативних засобів, і зауважує, що складність формулювання мовної агресії пов'язана з її взаємовідносинами зі сферою мовною та психологічною.

Основні віхи творчості й окремі відмінні вияви художнього стилю В.С.Моема досліджує Любов Свинтозельська. Вона віддає належне особливій лаконічності та змістовому наповненню творів письменника, які демонструють багатство і різноманіття національних мов.

Марія Сидій розкриває особливості перекладу британського студентського сленгу українською мовою і робить цікаві висновки й узагальнення: сленг вбирає в себе новітні хвилі змін та еволюціонує разом зі світом; він привабливий психологічним аспектом «забороненого і прихованого», доступного лише «обраним». Завдяки таким рисам сленг стає засобом порозуміння між представниками різних груп, культур і країн.

До такої спеціальної теми, як актуалізація концепту FEAR у сучасній англомовній культурі звертається Олена Силка, на думку якої, до дев'яти базових концептів, що виступають компонентами англомовної картини світу, необхідно додати концепт FEAR (страх) як одну з базових, хоч і негативних, емоцій будь-якого лінгвокультурного середовища.

Концепти англомовної термінології у сфері освіти стали предметом дослідження в роботі Наталії Столярчук. Для неї концепт «людина» нерозривно пов'язаний з концептами «особа» й «особистість». Причому концепти «людина» і «особистість» вона протиставляє як статичне і динамічне, дане й утворене, і на цій основі аналізує низку інших концептів.

Ольга Філіпова працює над тематичною специфікою

кольоропозначень в англійській та українській мовах. Вона наголошує на тому, що в нелінгвістичних працях центром уваги дослідників стає сам колір, а в мовознавстві — кольоропозначення.

Для Наталії Фурсик дослідницькою проблемою виступила типологія системи голосних звуків української та англійської мов. Важливість тематики вона побачила в можливостях глибшого вивчення атрибутів звукових систем згаданих мов і ґрунтовного опанування їх фонетикою.

Не лише актуальну, а й модерну тематику соціолекту молоді у сучасній німецькій мові обрала Людмила Чугалінська, котра розглядає загальні характеристики молодіжної комунікації та з'ясує соціальну роль молодіжного сленгу і жаргону у мовному середовищі як окремого соціолекта у німецькій мові.

Децю відмінною від інших стала тематика досліджень Тетяни Шульги: дослідниця не вийшла за рамки національної літератури і вивчала особливості прикладкових порівнянь у поетичних творах Ліни Костенко, де в ролі прикладок і означуваних слів виступають міфологічні істоти, назви професій, рослин, тварин, власні назви. Вона вважає перспективним дослідження специфіки порівнянь-означень у творчості видатної української письменниці.

Зміст і характер студентських і магістерських наукових робіт відповідають загальній темі дослідження науково-дослідної лабораторії кафедри «Науково-методологічні засади сучасної лінгвістики, літературознавства та лінгводидактики». У цьому напрямку проводяться науково-методичні семінари та круглі столи. На семінарах науковці кафедри аналізували «Шляхи формування професійної лінгвістичної компетенції студентів» (доцент кафедри Т.С.Семегин), «Жанрове наближення повістей Миколи Гоголя до жанру антиутопій» (доцент Д.Ч.Чик, О.І.Чик), «Створення комп'ютерно-орієнтованого середовища у процесі вивчення іноземної мови» (доцент М.В.Сиротюк). Фахівці здійснювали «Лінгвокогнітивний аналіз художнього тексту» (доцент Н.Г.Воронцова), досліджували тему «Роберт Бернс українською мовою: проблем перекладу» (доцент кафедри Н.В.Янусь). Окрім цього, вони провели студентський науково-методичний семінар «Науково-методологічні засади сучасної лінгвістики».

На засіданнях круглих столів обговорювались «Передумови формування професійної комунікативної компетенції майбутнього вчителя» (доценти кафедри І.Є.Клак, Н.І.Яценюк), «Лінгвальні параметри англомовної інноваційної лексики та фразеології» (доцент А.В.Янков), «Різновиди лекцій з вивчення іноземної мови у контексті діяльнісного підходу» (М.Ф.Шмир).

У рамках науково-дослідної лабораторії «Сучасні тенденції у лінгводидактиці та дослідженні дискурсу» виконуються докторські та кандидатські дисертації, проводяться монографічні дослідження, готуються навчально-методичні посібники. Участь у її роботі сприяє науковцям кафедри у виконанні вимог для отримання вченого звання доцента. Тут же здійснюється підготовка студентів і магістрантів до участі в наукових конференціях, керівництво їх науковою роботою, написанням курсових і магістерських робіт.

Назва збірника студентських і магістерських наукових робіт «Verba magistri» — «Слово вчителя» — чітко і конкретно відображає суть, форми, змістове наповнення та спрямованість наукової роботи викладачів, магістрантів, студентів гуманітарно-технологічного факультету академії — сьогоденних і завтрашніх фахівців іноземної філології.

Олена ТРИГУБА,
кандидат сільськогосподарських наук

Науково-педагогічні працівники кафедри біології, екології та методики їх викладання нашої академії (завідувач — доктор біологічних наук, професор Микола Ільєнко) розширюють масштаби творчої співпраці з природоохоронними державними та громадськими інституціями регіону, насамперед із науковими співробітниками Національного природного парку «Кременецькі гори» і Кременецького ботанічного саду, активістами Кременецького районного осередку ГО

«Міжнародна асоціація екологів університетів» і ГО «Кременецька екологічна ліга».

Основне тематичне поле їхнього науково-творчого співробітництва — екологічні проблеми сучасного світу, України та Волинського регіону зокрема. Фахівці виходять із того, що у визначенні функцій та поширенні біоти по-

ряд з іншими факторами ключову роль відіграють умови навколишнього середовища, бо саме його зміни разом зі зміною клімату протягом тривалого часу спричинюють значний вплив на різноманіття флори та фауни нашої планети. Науковці переконані, що зміна клімату буде одним із основних факторів зміни біорізноманіття. Цей підхід визначив тематику круглого столу «Зміна клімату та інвазії рослин і тварин як виклик біорізноманіттю».

Учасники наукового зібрання працювали на базі нашої академії. Метою їх засідання стало привернення уваги громадськості до екологічних проблем регіону, пов'язаних зі зміною клімату та наслідками деградації біорізноманіття. Фахівці-природознавці міркували над завданнями та планом дій щодо запобігання інтродукції чужорідних видів, які можуть негативно вплинути на види аборигенні, на місцеві екосистеми та на здоров'я населення.

З вітальним словом до учасників круглого столу звернулася голова ГО «Кременецька екологічна ліга» Оксана Тимошенко та голова Кременецького районного осередку ГО «Міжнародна асоціація екологів університетів», кандидат біологічних наук, доцент Ольга Дух.

ЕКОЛОГИ Б'ЮТЬ ТРИВОГУ

Обмін думками розпочався виступом керівника гуртків Тернопільського обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, координатора проекту «Зміни

клімату: освітній аспект», тренера з кліматичної освіти Наталії Шум'як, яка розкрила тему «Зміни клімату та їх вплив на екологію. Місце кліматичної освіти в сучасному освітньому просторі». Завідувач відділу фітосозології Кременецького ботанічного саду, кандидат біологічних наук Ліана Онук охарактеризувала «Чужорідні види рослин флори України», а науковий співробітник Національного природного парку «Кременецькі гори», асистент кафедри біології, екології та методики їх викладання нашої академії Ірина Довганюк — «Сучасний стан вивчення та вирішення проблеми інвазійних видів комах». Від імені юних природодослідників виступила учениця 10 класу Волинського ліцею ім. Нестора Літописця Богдана Панчук. Вона доповіла про результати «Оцінки вразливості зелених насаджень м.Кременця до змін клімату».